

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2786

Vragen van de leden **Van der Linde** en **Aukje de Vries** (beiden VVD) aan de ministers van Financiën en voor Wonen en Rijksdienst over *het artikel «Politiek verslikt zich in bezuinigingsoperatie auditfuncties»* (ingezonden 18 juni 2013).

Antwoord van minister **Dijsselbloem** (Financiën) mede namens de minister voor Wonen en Rijksdienst (ontvangen 8 juli 2013)

Vraag 1

In hoeverre onderschrijft het kabinet de analyse van het artikel «Politiek verslikt zich in bezuinigingsoperatie auditfuncties»? In hoeverre is er sprake van een doublure in de internal audit?¹

Antwoord 1

De oprichting van de Auditdienst Rijk zou volgens het artikel een aanslag betekenen op de eigen verantwoordelijkheid van de departementen voor het zelf toetsen van de kwaliteit van de interne beheersing. Ik bestrijd deze stelling. De Auditdienst Rijk is ondergebracht bij mijn ministerie, maar daarbij gaat het uitsluitend om een beheersmatig-organisatorische verantwoordelijkheid voor deze dienst. De Auditdienst Rijk is en blijft de interne auditfunctie van de afzonderlijke departementen. De governance-structuur van de Auditdienst Rijk voorziet er nadrukkelijk in dat elke minister zelf opdrachtgever is van de onderzoeken op zijn of haar departement. Mijn ministerie heeft niet meer zeggenschap over de capaciteitsinzet dan andere departementen; elke minister is autonoom in het stellen van prioriteiten (daarover worden jaarlijks door de Auditdienst Rijk afspraken met de departementen gemaakt). De Auditdienst Rijk rapporteert ook uitsluitend aan de vakminister, niet aan mij als minister van Financiën (tenzij het onderzoeken betreft die betrekking hebben op organisatieonderdelen van mijn ministerie). Er is geen sprake van «monopolisering» door het ministerie van Financiën, zoals in het artikel in *Het Financieele Dagblad* wordt gesuggereerd.

In het artikel wordt voorts gesteld dat de ministeries na de oprichting van de Auditdienst Rijk nieuwe eigen «feedbackfuncties» zouden hebben opgezet en dat daarvoor de formatie is uitgebreid. Ik herken dit beeld niet. Mij is geen enkel geval bekend van een nieuw opgezette vervangende auditfunctie op een ministerie. Er is dus ook geen sprake van een internal-auditdoublure.

¹ Het Financieele Dagblad, 7 juni 2013

Vraag 2

In welke mate is de efficiëncyslag met de centralisatie van de auditdiensten gelukt? Wat zijn daarvan de oorzaken?

Antwoord 2

De Auditdienst Rijk heeft inmiddels belangrijke voordelen van centralisatie laten zien. De Auditdienst Rijk werkt vanuit één overkoepelend jaarplan. Zo worden rijksbrede risico's beter zichtbaar en kan vanuit een integrale aanpak worden gekomen tot gerichte departementale en interdepartementale onderzoeken. Daardoor kan de Auditdienst Rijk beter inspelen op veranderingen binnen het Rijk. De controleplannen, de weging van bevindingen en de opzet en inhoud van de samenvattende auditrapporten zijn het afgelopen jaar geharmoniseerd. Waar dat mogelijk is, worden controles centraal gepland en door één rijksbreed team uitgevoerd (bijvoorbeeld ten aanzien van de controle van de personele uitgaven). De Auditdienst Rijk kent eenduidige en efficiënte (procesgerichte) werkwijzen, die zijn vastgelegd in het Handboek Auditing Rijksoverheid. Daarin staan ook de maatregelen van kwaliteitsbeheersing beschreven. Op dit moment wordt gewerkt aan de implementatie van een geautomatiseerd auditproces ondersteunend systeem, dat zal zorgen voor verdere stroomlijning en standaardisering van de werkprocessen. Voorts beschikt de Auditdienst Rijk over effectieve middelen voor data-analyse en *process mining*.

De Auditdienst Rijk levert uiteraard zijn aandeel in de taakstellingsoperatie van het kabinet. De realisatie van de aan de Auditdienst Rijk opgelegde taakstelling ligt op schema.

Vraag 3

Indien het bericht (al dan niet gedeeltelijk) correct is, welke actie gaat het kabinet dan ondernemen?

Antwoord 3

Het kabinet ziet in het artikel geen aanleiding tot het ondernemen van nadere actie.

Vraag 4

Hoe is het bericht in Het Financieele Dagblad te rijmen met het in het regeerakkoord vastgelegde doel van dit kabinet om «goedkoper, flexibeler en efficiënter [te] werken, met minder bestuurlijke en ambtelijke drukte en regeldruk»?

Antwoord 4

De inzet van externen waaraan in het artikel in *Het Financieele Dagblad* wordt gerefereerd, vindt plaats in het kader van interdepartementale raamovereenkomsten die het Rijk heeft afgesloten. Deze raamovereenkomsten zijn in 2012 tot stand gekomen en vervangen de contracten die daarvoor door individuele auditdiensten en andere departementsonderdelen werden afgesloten. Er is juist voor het afsluiten van interdepartementale raamovereenkomsten gekozen om aldus in rijksbreed verband kostenefficiënter en flexibeler te kunnen werken. Om optimale schaalvoordelen te behalen is niet gekozen voor een raamovereenkomst voor alleen de Auditdienst Rijk of het ministerie van Financiën, maar nemen meerdere departementen aan de raamovereenkomsten deel. Dit houdt in dat niet alleen de auditfunctie, maar ook andere departementsonderdelen (directies, agentschappen, diensten, inspecties, etc.) van de raamovereenkomsten gebruik maken. Naast deze interdepartementale raamovereenkomsten zijn overigens ook nog departementale overeenkomsten voor de inzet van externe auditcapaciteit afgesloten.

In het kader van het verder professionaliseren van de bedrijfsvoering van het Rijk zal de Haagse Inkoop Samenwerking dit jaar bezien of het wenselijk is om binnen het categoriemanagement de nieuwe inkoopcategorie «inhuur auditcapaciteit» te introduceren. Daarmee wordt onder meer beoogd slimmer in te kopen (bundeling van specialistische inkoopgerelateerde kennis, bijvoorbeeld over de markt), het contractmanagement te verbeteren, het buiten raamovereenkomsten om inkopen terug te dringen en geld te besparen.

Zie verder ook het antwoord op vraag 2.

Vraag 5

Welke ideeën heeft het kabinet over de auditfunctie? Wil het de auditdiensten verder centraliseren, opnieuw decentraliseren, uitbesteden? Wat is de visie van het kabinet op externe inhuur versus interne capaciteit voor deze activiteiten?

Antwoord 5

Op 1 mei 2012 is de Auditdienst Rijk van start gegaan, als bundeling van de voormalige departementale auditdiensten, met uitzondering van de auditdiensten van het ministerie van Veiligheid en Justitie en het ministerie van Defensie. De auditdienst van het ministerie van Veiligheid en Justitie is per 1 mei 2013 aangesloten; de aansluiting van de auditdienst van het ministerie van Defensie zal plaatsvinden op 1 januari 2014. Met de oprichting van de Auditdienst Rijk is invulling gegeven aan een afspraak uit het vorige regeerakkoord. Door bundeling van de departementale auditdiensten kan de auditfunctie op de ministeries op een efficiëntere wijze worden vormgegeven en wordt een bijdrage geleverd aan een compacte rijksdienst. Het optimaal bedienen van de opdrachtgevers – de politieke en ambtelijke leiding van de departementen – staat daarbij centraal. Een rijksbrede dienst maakt het bovendien mogelijk om met rijksbrede onderzoeken beter in te spelen op rijksbrede ontwikkelingen en vraagstukken. Binnen het huidige controlebestel is hiermee een flinke bestuurlijke en organisatorische stap gezet om gezamenlijk aandacht te besteden aan de verdere verbetering van de interne beheersing van de bedrijfsvoering van het Rijk. In 2014 zal het functioneren van de Auditdienst Rijk zoals afgesproken worden geëvalueerd. Er zijn momenteel geen plannen om de auditfunctie opnieuw te decentraliseren of uit te besteden.

Aan het beleid van het kabinet ten aanzien van de inrichting van het controlebestel en de rol van de Auditdienst Rijk heb ik recentelijk onder meer aandacht besteed in mijn brief aan de Tweede Kamer van 7 juni 2013 (beantwoording vragen over het Financieel Jaarverslag Rijk 2012 en de Staat van de Rijksverantwoording 2012) en in mijn brief aan de Tweede Kamer van 13 juni 2013 (beantwoording vragen over het jaarplan Auditdienst Rijk 2013). Wat betreft het inzetten van externe capaciteit, geldt dat een goede afweging gemaakt moet worden tussen de inzet van eigen mensen en de inzet van externe capaciteit. Het zou juist niet efficiënt zijn wanneer de Auditdienst Rijk bijvoorbeeld permanent specialistische capaciteit in dienst zou hebben, terwijl deze capaciteit slechts op bepaalde momenten nodig is (zoals in het geval van piekbelasting).

Bij inhuur dient rekening te worden gehouden met het uitgangspunt dat voor elk ministerie als geheel de totale uitgaven voor externe inhuur maximaal 10% mogen bedragen van het totaal van de personele uitgaven van het betrokken ministerie (eigen personeel plus externe inhuur). Zie over deze uitgavennorm voor externe inhuur verder de brief van de voormalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan de Tweede Kamer van 29 juni 2010 (Tweede Kamer, 2009–2010, 31 701, nr. 32). Over de naleving van deze norm rapporteren de ministers jaarlijks aan de Tweede Kamer in het departementale jaarverslag (bijlage externe inhuur).

Vraag 6

Hoe is de Rijksoverheid in staat voldoende hooggekwalificeerde internal auditors aan zich te binden, qua beloning, werkinhoud en loopbaanperspectief?

Antwoord 6

Eén van de voordelen van een centrale dienst is dat deze mede door zijn omvang een sterkere positie op de arbeidsmarkt heeft en betere perspectieven kan bieden aan zijn medewerkers. Zo heeft de Auditdienst Rijk een tweejarig programma voor audit trainees waarbij jaarlijks circa tien *high potentials* instromen. Het betreft hierbij zowel financial, operational als IT-auditors. Het werk van de Auditdienst Rijk biedt door het rijksbrede takenpakket van de dienst goede mogelijkheden voor afwisselend en uitdagend werk voor de medewerkers. Dit heeft in het eerste jaar van de Auditdienst Rijk al geleid tot interne mobiliteit. De Auditdienst Rijk is ook een kweekvijver voor andere functies binnen de overheid.

Vraag 7

Ligt het schrappen van 600 fte's, zoals wordt gesuggereerd in het artikel, in de rede? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom wel?

Antwoord 7

Nee. De inzet van externe capaciteit waarnaar in het artikel uit *Het Financieele Dagblad* wordt verwezen, is geen vervanging van het werk dat de Auditdienst Rijk verricht (zie hierover ook het antwoord op vraag 5). Ook vóór de oprichting van de Auditdienst Rijk was sprake van inzet van externen, zowel binnen de auditfunctie als binnen andere departementsonderdelen (bijvoorbeeld voor specialistische expertise en voor piekbelasting, maar ook voor opdrachten waarvoor uitbreiding van de capaciteit van de Auditdienst Rijk niet overwogen wordt). De afgesloten raamovereenkomsten beogen niet de inzet van externen te verhogen ten opzichte van het verleden, maar hebben ten doel deze inzet kostenefficiënter te verwerven en flexibeler in te zetten. Er worden geen dubbele opdrachten verstrekt. De in artikel 66 van de Comptabiliteitswet 2001 voorgeschreven controleverklaringen bij de financiële overzichten in de departementale jaarverslagen worden bij alle ministeries en voor alle begrotingsfondsen afgegeven door accountants van de Auditdienst Rijk.